

ÍNDICE

	Páx.
1. Introducción	2
2. Obxecto ou temática de investigación	6
3. Descripción do proceso de deseño e elaboración da proposta	6
4. Documentación elaborada	7
5. Tarefas más importantes realizadas polo alumnado	7
6. Recursos e fontes utilizadas	11
7. Implicación da comunidade educativa	12
8. Difusión entre a comunidade educativa	13
9. Avaliación. Procedementos empregados	13
10. Función e participación da biblioteca escolar	14

1. INTRODUCCIÓN

a. Xustificación

A Escola de Educación Infantil Coirós de Arriba é un dos centros adscritos ao C.E.I.P. Vales Villamarín no que se escolarizan a práctica totalidade do alumnado que se incorpora á Educación Primaria.

Na liña de cooperación intercentros que vimos experimentando, este curso 2016-17, incorporámonos ao PDI (Proxecto Documental Integrado) que se propuxo desde a biblioteca do Vales baixo o título "Descubrindo as cores do mundo. Unha viaxe en globo".

A proposta concorda coa práctica educativa que levamos a cabo no noso centro en canto á finalidade que se pretende e como facelo: *Desenvolver contidos curriculares tratando as áreas de coñecemento de xeito globalizado e transversal utilizando a metodoloxía de traballo por proxectos.*

Concretamos a nosa participación no PDI propoñendo achegarnos á diversidade do mundo en que vivimos desde o noso lugar nel, co obxectivo de coñecer e valorar o diverso identificándonos como parte delo. Así nace o noso subtema "*Explorando Coirós*".

Ubicarse e recoñecerse no entorno próximo pareceunos un punto de partida significativo no 2º ciclo de Educación Infantil para chegar ao global, e con elo, tratar de acadar a conciencia de diversidade como elemento sumador nunha formación integral.

O fío condutor da viaxe en globo permitiuños aportar e confluír nos diferentes aspectos do desenvolvemento do proxecto (organización, deseño de tarefas e participación en actividades comúns, avaliación, formación) sen perda de autonomía para adaptalo ao noso contexto.

A metáfora *cores/concepto cooperación* foi o aglutinador do inicio ao desenvolvemento de competencias básicas nas que o traballo en grupos de diferente entidade, os coñecementos previos, as experiencias no entorno natural próximo e a participación activa das familias mobilizaron habilidades e puxeron a proba capacidades.

O noso centro participou neste PDI de forma conxunta coa Escola de Educación Infantil Fontelo-Ois coa que traballamos habitualmente en proxectos comúns.

b. Temporalización

A posta en marcha do PDI (acordada ao remate do curso anterior) comeza, no noso centro, tralo período de adaptación do novo alumnado.

O proxecto consta de dúas partes temáticas:

- **O Globo de Coirós** (1º trimestre). Partindo da celebración tradicional do Globo de Betanzos aproximámonos á idea do colectivo e a cooperación.

Nunha primeira visita ao *rato Leo* na *Biblioteca do Vales* engadimos o conto motivador "Unha montaña de amigos", máis tarde nunha visita de *Lucía (orientadora do Vales)* á escola recibimos a carta-misión de Leo.

Todo isto condúcenos á construcción dun *Globo de Coirós* entre as dúas escolas ao tempo que desenvolvemos contidos relacionados coa diversidade e impregnamos as celebracións (Magosto, Nadal, Día da Paz, Día da Muller) de elementos relacionados co tema do proxecto.

- **Explorando Coirós** (2º e 3º trimestres). Despois da solta do *Globo de Coirós*, aventurámonos nunha víaxe con tres vertentes: a nosa experiencia explorando os lugares más salientables do noso concello, o seguemento das investigación dos/as compañeiros/as do *Vales* por outros entornos e as aventuras de *John John**.

**John John* é unha personaxe ficticia que se presentou facendo de nexo entre as dúas partes do proxecto e á que lle dou vida Raúl, aventureiro real de viaxe por Asia.

A finais de curso presentáronse **os productos finais**: "Flora de Coirós" herbario con mostras recollidas nas saídas, "Anecdotario de Coirós", experiencias pasadas e presentes no entorno do concello, "En Coirós, comer e rascar .." receitario caseiro e "Caderno de Campo", aspectos significativos das saídas recollidos polo alumnado.

A produción do vídeo documental "Explorando Coirós" levounos á adquisición de coñecementos relacionados con esta faceta da divulgación.

Unha pequena *Exposición* con mostras do material traballado pechou o curso

c. Alumnado e profesorado participante

Participaron neste proxecto a mestra titora e o grupo de aula que integra a escola: 17 nenos/as de 2º ciclo de Educación Infantil coa seguinte distribución por niveis: 5 alumnos/as de 4º nivel, 5 alumnos/as de 5º nivel e 7 alumnos/as de 6º nivel.

A mestra e alumnado da EEI Fontelo-Ois foron compañeiros/as cotiás de proxecto, celebrando frecuentes xornadas lectivas de convivencia para levar a cabo actividades deseñadas en común.

A mestra especialista de lingua estranxeira: inglés introduciu contidos relacionados co proxecto na súa programación e participou das actividades colectivas nas que estiveron implicadas as dúas escolas.

d. Organización para a súa realización

Traballamos en tres liñas:

Na escola, na concreción de tarefas e actividades, en moitos casos deseñadas tralo consenso intercentros.

Entre escolas, para rentabilizar a posta en marcha de contidos comúns.

Co Vales, nas actividades complementarias, de introducción, celebracións, ..relacionadas co PDI e coordinadas polo centro adscrito.

A asistencia das representantes das escolas as reunións convocadas para o seguemento do proxecto foi fundamental.

e. Competencias básicas

Competencia en comunicación lingüística: A recollida de coñecementos previos, debates, selección de información e preparación das saídas promoveu o desenvolvemento de destrezas que permitiron expresar vivencias, opinións, emocións e reflexións nun clima que motivou o achegamento á lectura, a escritura e a expresión e comprensión oral.

Competencia matemática: Traballouse a utilidade dos conceptos número e cantidade no contexto significativo do proxecto (tratamento de datas e etapas históricas, idades cronolóxicas, medidas de altitude xeográfica, , medición de niveis no tratamento da auga do río Mandeo, medidas de lonxitude, cálculos matemáticos aplicados á construción do globo de papel); así como aspectos espaciais da realidade (cercanía / lonxanía, altitude, ancho/estreito, fondura,..)

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico: Interactuar co medio natural próximo foi a acción educativa protagonista do proxecto. O alumnado tivo oportunidade de observar, experimentar e valorar a importancia do patrimonio físico e cultural e da súa conservación ao engadir significados aos entornos coñecidos.

Incidiuse na aportación de diferentes disciplinas na conservación do patrimonio, a través dos seus profesionais: arqueoloxía, forestais, apicultura e outros transmisores de costumes e tradicións: campaneiro, familias,..

Tratamento da información e competencia dixital: A información sobre o proxecto chegounos en todo tipo de soportes: oral, escrita, audiovisual e multimedia. As fontes tamén foron diversas, cun papel predominante das familias; o que engadiu significatividade ao ser o alumnado transmisor de coñecementos. Excepto os documentos moi extensos, a xestión das aportacións fixose en común co alumnado activándose habilidades para procesar a información: análisis, selección, reflexión e actitude crítica.

Competencia social e ciudadá: A asamblea é unha dinámica cotián na aula. Nela fixérонse propostas, expuxérонse alternativas, opinións, ideas .. e consensuárонse decisións, traballando habilidades sociais que permitiron chegar a acordos, defender o punto de vista propio e tratando de comprender o de outros, asumir as decisións adoptadas respectando os intereses individuais e valorando os do grupo.

Competencia cultural e artística: A observación directa do patrimonio cultural próximo facilitou coñecer e apreciar as súas manifestacións poñendo en valor a súa conservación; ao tempo que se incorporan como símbolos de identidade e fonte de inspiración para a expresión artística do alumnado.

Competencia para aprender a aprender: A participación activa do alumnado na recollida de información e a súa xestión, a aportación de materiais e experiencias familiares xeraron motivación suficiente para facelos protagonistas do proceso de aprendizaxe. O traballo cooperativo engadiu eficacia ao procedemento.

Autonomía e iniciativa persoal: Os nenos/as foron desenvolvendo esta competencia espontáneamente, conforme as súas capacidades e intereses, aplicando os coñecementos e habilidades adquiridas a iniciativas creativas (individuais e colectivas) que levaron a cabo con responsabilidade e confianza.

f. Obxectivos e criterios e estándares de avaliación

- Facer da colaboración co centro adscrito unha forma de traballo que propicie o sentido de pertenza da escola e o seu entorno á comunidade educativa do CEIP Vales Villamarín.
- Incorporar o valor da Biblioteca do Vales como punto de partida e eixo vertebrador do traballo en común.
- Fomentar a participación da comunidade no proceso de aprendizaxe, abrindo a escola á colaboración de axentes educativos e profesionais amparados pola idea da cooperación e o traballo en equipo.
- Afondar no coñecemento do entorno físico e cultural próximo.
- Coñecer outros países.
- Descubrir aspectos diversos doutras culturas: alimentación, costumes, música, lingua, lugares de interés).
- Iniciar a aprendizaxe do manexo de información recollida de distintas fontes e soportes.
- Experimentar distintos medios de difusión do aprendido (documental, linguaxe oral e escrita, representación plástica, o xornal da escola)
- Aprender a valorar e respectar o traballo de outros.

2. OBXECTO PROPOSTO

Coa chegada da carta de Leo á escola diriximos o proxecto que tiñamos iniciado, *O Globo de Coirós*, cara ao cumprimento da misión encomendada no escrito: Investigar os lugares de interés do noso concello e elaborar un documental que lle sirva de guía se decide visitar Coirós.

Cara ao final de curso, aplicaremos os coñecementos adquiridos na construción do noso *Globo de papel* (1º trimestre) para cooperar no encargo de axudar a Leo a confeccionar un *Globo colectivo* co alumnado do Vales.

3. DESCRICIÓN DO PROCESO DE DESEÑO E ELABORACIÓN DA PROPOSTA

PARTE I: O GLOBO DE COIRÓS (1º Trimestre)

- **Punto de partida e elemento motivador:** A asistencia maioritaria dos nenos/as da escola á celebración das Festas de San Roque en Betanzos, co lanzamento do tradicional *Globo de papel*.
- **Posta en marcha.** Recollemos información sobre o evento e comezamos a investigar sobre o como e o porque do funcionamiento do *Globo* (e outros aparellos voadores sen motor), materiais de construción e historia da tradición.

Coa axuda dun pai, coñecedor da técnica de construcción do *Globo de Betanzos*, experimentamos a *elaboración e solta dun Globo de Coirós* (xunto coa Escola de Fontelo-Ois).

- **Incorporación ao PDI.** Ao mesmo tempo, no mes de outubro, tomamos contacto co Vales nunha *visita á Biblioteca* do rato Leo, onde asistimos á lectura do conto motivador “*Unha montaña de amigos*” e adquirimos o compromiso de compartir unha viaxe cooperativa de amigos/as que durará todo o curso.

Uns días máis tarde Leo fainos chegar unha misión a través de Lucía (orientadora). Neste punto unímonos ao PDI, que conflúe co traballo que temos iniciado sobre *O Globo de Coirós*.

PARTE II: EXPLORANDO COIRÓS (2º e 3º trimestre)

- **Visita a lugares destacados de Coirós.** Co fin de documentar a posible visita de Leo ao noso concello editaremos un vídeo coa información recollida nas saídas e no traballo previo feito na aula. Elemento motivador previo: A publicación “*Os Bolechas van a Coirós*” de José Carreiro Montero.
- **Incorporación das conmemoracións ao PDI.** Día da Paz, as súas escolas participan na solta doutro globo con palabras-mensaxe. Día da

Muller, as nenas das dúas escolas gravan o video "De maior quero ser ..."

- **Actividades e celebracións compartidas co Vales:** O Entroido, pasarrúas celebrado no Parque do Pasatempo (Betanzos) con vestiario e música representativos dos diferentes países. Visita á Exposición final do proxecto, participando nunha gymkhana de actividades na que percorremos Betanzos, China e Brasil.
- **Presentación de Produtos finais:** Flora de Coirós (herbario). En Coirós, comer e rascar .., (recetario). Vídeo Documental "Explorando Coirós" e Exposición final co material elaborado e aportado.

4. DOCUMENTACIÓN ELABORADA PARA PROFESORADO E ALUMNADO

a. Profesorado

- Documentos de Planificación e temporalización de Actividades.
- Planning de organización espacio-temporal para a visita á Exposición Final no Vales.
- Documentos-guía para a visita e gymkhana á Exposición de Fin de Curso no Vales.

b. Alumnado

- Power Point presentación Biblioteca do Vales.
- Power Point "Para os amigos e amigas de Ois e Coirós"
- Carta de Leo.
- Invitación para visitar a Exposición Final/Gymkhana no Vales.
- Caderno gráfico sobre o procedemento de elaboración do Globo de Betanzos.
- Caderno de Viaxe de John John.
- Notas, postal e vídeos enviados polo explorador John John desde diferentes destinos.

5. TAREFAS MÁIS IMPORTANTES REALIZADAS POLO ALUMNADO

Individuais

- Tareas interdisciplinares globalizadas de afianzamento de contidos (dirixidas e espontáneas)

COOPERACIÓN interniveis nunha sesión de lingua estranxeira

Parte dunha historia creada por Ana na que os globos aerostáticos son protagonistas

- Caderno de Campo, traballo individual que recolle o máis salientable de cada saída.
- Elaboración de complementos para o vestiario de explorador, utilizado no Entroido e nas saídas e celebracións relacionadas co proxecto.

- Recollida de documentación gráfica durante as saídas

Colectivas

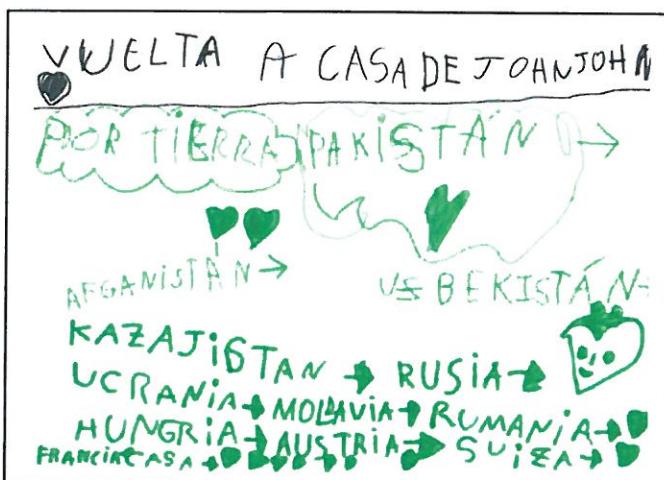
- Construción e solta dun globo de papel ao estilo do Globo de Betanzos

Elévase!

- Produción de textos descriptivos

- Herbario

- Preparación e representación da obra de teatro "Historia de John John, o explorador", baseada no proxecto

Elaborando o escenario
e estrea no Vales

Redacción dun monográfico do xornal da escola "La Voz de Coirós"

<http://www.edu.xunta.gal/centros/eeicoirosdearriba/?q=taxonomy/term/35>

Documental "Explorando Coirós". Produto final do PDI que recolle as saídas aos lugares destacados do concello e información salientable sobre eles.

<http://www.edu.xunta.gal/centros/eeicoirosdearriba/?q=node/330>

(Documento Adxunto nº 20)

Celebración do Día da Muller. Gravación e edición do vídeo "De maior quero ser ..." protagonizado polas nenas das dúas escolas, no que expresan a visión de si mesmas no futuro. Este documento visiónase no acto de conmemoración, que organiza o Concello de Coirós para esta data, xunto con un documento similar sobre a experiencia vital dunha das veciñas más maiores do concello.

Celebración do Día da Paz. Solta dun globo con palabras-mensaxe relacionadas coa Paz no entorno do monte da Espenuca. Acompañámolo dunha coreografía colectiva sobre o tema musical "Quítate las gafas" de Melendi.

<http://www.edu.xunta.gal/centros/eeicoirosdearriba/?q=node/330>

(Documento Adxunto nº 5)

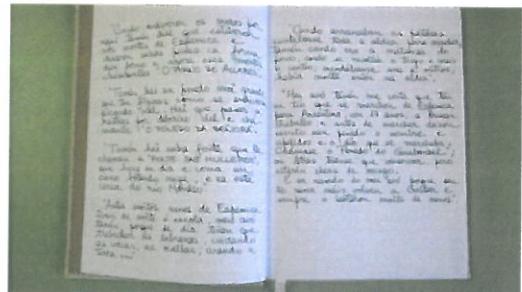
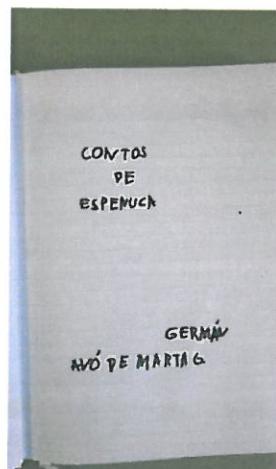
Coas familias

- Recetario, mostra de receitas caseiras do entorno familiar.

- Anecdotario, relatos de experiencias pasadas e presentes vividas pols familias no entorno do concello.

*Estas tarefas están recollidas, contextualizadas dentro do proyecto, no seguinte enlace da web da escola:

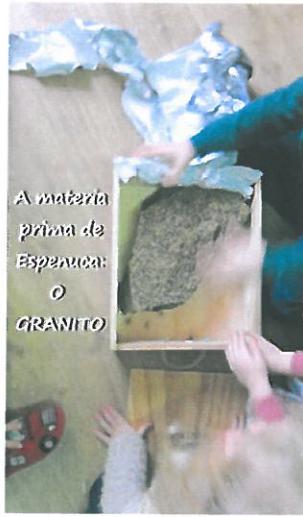
<http://www.edu.xunta.gal/centros/eeicoirosdearriba/?q=node/330>

6. RECURSOS E FONTES UTILIZADAS

- Materiais aportados polas familias e colaboradores

Obxectos voadores

A materia prima de
Espenuca:
O
GRANITO

Recolemos material e
información sobre a
Espenuca castrexa e romana

Molde da estela funeraria
romana de Espenuca

- **Texto dramatizado “A historia de John John, o explorador”**
<http://www.edu.xunta.gal/centros/eeicoirosdearriba/?q=node/330>
 (Documento Adxunto nº 11)
- **Como se fai o Globo de Betanzos**
- **Cuaderno de John John**

Outras fontes e recursos

- Documentación bibliográfica sobre Sta. María de Ois
- <http://www.edu.xunta.gal/centros/eeicoirosdearriba/?q=node/330>
 (Documentos Adxuntos nº 7 e 8)
- Selección de documentos da Biblioteca Municipal de Coirós relacionados co proxecto.
- Mochila Viaxeira lanzada pola Biblioteca Municipal de Coirós con bibliografía relacionada co proxecto (recorrido: as familias do alumnado)
- Bibliografía en préstamo procedente das Bibliotecas Municipales de A Coruña.
- Vídeos documentais de Félix Rodríguez de la Fuente e Jacques Cousteau.
- A colaboración na aula de Nando Ferreira (veciño de Coirós) como documentalista.
- A colaboración na aula de Pin, pai de Ana, como asesor na elaboración do Globo de Coirós e o decorado da obra de teatro.
- Bibliografía aportada polas familias.

7. IMPLICACIÓN DA COMUNIDADE EDUCATIVA

O tamaño do centro propicia a cercanía e participación cotián das **Familias** e, a través delas, da **ANPA**, que aportaron materiais, bibliografía, medios económicos, actividades complementarias relacionadas co proxecto fóra do horario lectivo e apoio nas saídas escolares cando foi necesario.

O **Concello**, como é habitual, cedeu espazos no Centro Social para as actividades comúns das dúas escolas, aportou axuda económica para celebracións e xornadas de convivencia co centro adscrito.

O **Centro Adscrito**, fixonos partícipes de todos os aspectos do PDI (organización e planificación, participación nas actividades, formación).

Colaboradores de diferentes ámbitos: alumnas e ex alumnas Practicum, estudantes do Grao de Infantil e profesionais relacionados cos asuntos que tratamos.

O nivel de implicación de todos eles favoreceu a motivación de alumnado e profesorado para abordar os retos que foron xurdindo.

8. DIFUSIÓN DOS TRABALLOS ENTRE A COMUNIDADE EDUCATIVA

O principal medio de difusión do traballo feito na escola foi a web do centro, na que se abriu un espazo visible no que se foi actualizando o avance do proxecto.

Ás familias, ademais, enviúselles unha compilación trimestral en soporte dixital.

Ao centro adscrito fixérонse chegar mostras dos traballos más salientables. Repartíronse copias do documental final “Explorando Coirós” entre persoas e institucións colaboradoras no proxecto.

9. AVALIACIÓN. PROCEDIMENTOS EMPREGADOS

Con respecto ao traballo do alumnado: Observación directa, análise das producións, interacción na aula para levar a cabo as tarefas en contextos e agrupacións diversas. En xeral, produciuse un progreso positivo en función das capacidades e habilidades individuais.

O papel da mestra tratouse de xestionar como apoio,

Con respecto ao PDI: A comunicación e coordinación entre profesionais, que foi óptima durante todo o curso. Nestos encontros o intercambio de opinións, ideas e observacións foron instrumentos de avaliação continua.

A participación das familias, sinalando as repercuśóns do traballado fóra do entorno escolar.

A adecuación da proposta e da planificación valorouse na xuntanza de fin de curso cun balance xeral positivo, con puntuacións cara á mellora dos tempos de organización e desenvolvemento de tarefas, sobre todo a finais de curso.

A adecuación da proposta metodolóxica na contribución á adquisición de competencias básicas tivo un nivel óptimo de consecución no traballo do noso centro.

Na evolución do proxecto, na nosa escola, foron concorriendo pequenos cambios de rumbo que incluíron novas iniciativas, tarefas, materiais,.. esta

flexibilidade axudou a engadir valor ao traballo na mayoría dos casos e, cando non, tomamos nota e recuamos.

10. FUNCIÓN E PARTICIPACIÓN DA BIBLIOTECA ESCOLAR

A Biblioteca do centro adscrito foi o nexo que nos enlazou ao PDI. O seu equipo deseñou e coordinou o proxecto cun espíritu de inclusión das escolas unitarias adscritas que facilitou a nosa participación activa.

O intercambio de material significativo entre as escolas e a biblioteca puxo en valor este espazo *do Vales* para o seu futuro alumnado.

Valoramos moi positivamente o esforzo que supón, para o centro adscrito, *engadir “dúas aulas máis” á carga habitual dun centro de gran tamaño* como é o CEIP Vales Villamarín.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Coirós", is enclosed within a blue oval outline.